

DOUĂ SIGILII ȘCOLARE: SIGILIUL INSTITUTULUI REGAL AL ȘCOLII PREPARANDIALE ROMÂNE ȘI SIGILIUL INSTITUTULUI PEDAGOGIC TEOLOGIC GRECO- ORIENTAL ROMÂN DIN ARAD

Dr. Augustin MUREȘAN

Complexul Muzeal Arad

Dr. Maria Alexandra PANTEA

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, Arad

Abstract

The authors present two Arad school seals: the seal of the Royal Institute of the Romanian Preparatory School from 1841 and the seal of the Greco-Oriental Romanian Theological Pedagogical Institute in Arad. Both the Arad Preparandia, established in 1812, and the Theological Institute, appeared in 1822, had an important role in the enlightenment of Romanians and the formation of a national elite in Banat and Crisana. Identifying some seals and studying them brings new information about the history of these schools. The entire composition of the emblems of these two sigilographic sources refers to the studious youth from the two educational institutions in Arad.

Keywords

Arad, Preparandia, Theological Institute, seal, emblem.

1. Preliminarii

Aniversarea în anul 2022 a 200 de ani de la înființarea învățământului teologic arădean ca școală superioară de teologie ortodoxă pentru acea vreme, ne prilejuiește ocazia de a prezenta două sigilii școlare. Ele sunt mărturii sigilare aparținând Școlii Normale (Preparandiei) din Arad înființată în 3/15 noiembrie 1812 și Institutului Teologic născut în 1 noiembrie 1822¹. Încă din momentul înfi-

---

¹ În legătură cu istoria Preparandiei (Școlii normale) greco-ortodoxe română și a Institutul Pedagogic Teologic Român din Arad, vezi: Dr. Teodor BOTIȘ, Dr. Avram SĂDEAN, *Cei dintâi ani din trecutul și viața Preparandiei (Școlii normale) gr.-or. române din Arad*, Arad, 1912; Teodor BOTIȘ, *Istoria Școlii normale (Preparandiei) și a Institutului teologic ortodox român din Arad*, Editura Consistoriului, Arad, 1922; Iosif MOLDOVAN, *Din viața școlilor românești, 120 de ani de la întemeierea Preparandiei din Arad*, Arad, 1932; Vasile POPEANGĂ, Eduard I. GĂVĂNESCU, Victor ȚĂRCOVNICU, *Preparandia din Arad*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1964; Vasile POPEANGĂ, *Un secol de activitate școlară românească în părțile Aradului (1721-1821)*, Arad, 1974; Vasile POPEANGĂ, *Școala românească din părțile Aradului între 1867-1918*, Arad, 1976; Vasile POPEANGĂ, *Școala românească din părțile Aradului la mijlocul secolului al XIX-lea (1821-1867)*, Arad, 1979; I. D. SUCIU, R. CONSTANTINESCU, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, vol. I, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1980, pp. 528-529; Anton ILICA, *Școala Normală din Arad*, Arad, 1998; Anton ILICA, *Istoricul Preparandiei din Arad de la Școala regească preparandială gr. neunită a națiunii române la Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal” Arad*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012; Doru BOGDAN, Liviu MĂRGHITAN, „Țichindeal-gură de aur”, Editura „Viața arădeană”, Arad, 2000; Vasile POPEANGĂ, „Înființarea Preparandiei din Arad în context pedagogic-cultural european”, în *Ziridava*, XXV/1, 2010, pp. 149-163; Vasile POPEANGĂ, *Studii despre Preparandia din Arad*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011; Doru BOGDAN, *Preparandia din Arad în conștiința cultural-istorică a epocii sale (1812-2012)*, Editura Nigredo, Arad, 2012; Anton ILICA, *Istoricul Preparandiei din Arad 1812-2012*, Cluj-Napoca, 2012; Maria Alexandra PANTEA, „Centenarul Preparandiei arădene expresia solidarității naționale”, în Doru Sinaci, Emil Arbonie (coordonatori), *Administrație românească arădeană Studii și comunicări din Banat-Crișana*, vol. V, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2012, pp. 220-232; Felicia Aneta OARCEA, *Școală și societate în Comitatul Arad (1867-1918)*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2012; Pr. Dr. Pavel VESA, *Învățământul Teologic de la Arad (1822-1948)*, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2013; Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel IOJA, Lect. Univ. dr. Marcel TANG, *Învățământul teologic ortodox din Arad. Itinerar. Forme. Perspective*, Editura Arhiepiscopiei Aradului, Arad, 2016; Pr. Prof. univ. dr. Ioan TULCAN, „Contextul cultural, bisericesc și misionar al înființării Școlii Teologice din Arad (1822) și relevanța acesteia pentru Teologia arădeană de astăzi”, în *Studia Theologica et Historica Aradensia*, An II, nr. 2, 2020, pp. 101-112 ș. a.

înțării Școlii Normale (Preparandiei) aceasta a avut un rol important în luminarea poporului, prin formarea unor învățători calificați care au activat în satele românești, răspândind cultura și contribuind la emanciparea românilor și la formarea unei elite naționale.

Înființarea Institutului Teologic Ortodox Român și continuarea relațiilor de colaborare cu Institutul Pedagogic a dus la creșterea prestigiului celor două instituții școlare, iar interesele comune au determinat fuziunea lor, în 1876, sub numele de Institutul Pedagogic Teologic Ortodox Român din Arad. Preparandia, în cadrul acestei noi instituții nu a dispărut, ea a rămas de sine stătătoare, la fel și Institutul Teologic. Noua instituție înființată în 1876, prin unirea celor două școli s-a definit și prin faptul că au avut un singur director și un singur corp profesoral.

Prin prodigioasa lor activitate, cele două institute cu autoritate educativă și de intelectualitate au polarizat în jurul lor spiritul iluminist și mișcarea ortodoxă de emancipare națională, culturală, didactică și bisericească. Institutul Pedagogic-Teologic rămâne astfel până în 1927, deși din anul 1919 denumirea Preparandiei se schimbă în Școala Normală.

Dacă Preparandia (1812) pregătea învățătorii care vor merge în satele românești și vor educa nația română în limba și spiritul românesc, absolvenții Institutului Teologic vor cârmui duhovnicește parohiile românești din ținuturile vestice și vor menține trează conștiința religioasă, morală și națională a românilor². Din anul 1927 Institutul Teologic devine Academie, formă de învățământ desființată de regimul comunist în 1948³.

Cercetarea diferitelor izvoare documentare privind Preparandia din Arad și Institutul Pedagogic Teologic Român din Arad a dus la identificarea unor sigilii⁴ folosite de către aceste două instituții școlare românești.

---

² Protos. Lect. Univ. Dr. Nicolae M. TANG, „Cuvânt înainte” la lucrarea *Chipuri de absolvenți ai Institutului și Academiei Teologice din Arad*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2022, p. 7.

³ Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel IOJA, „Prefață” la lucrarea *Chipuri de absolvenți ai Institutului și Academiei Teologice din Arad*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2022, p. 5.

⁴ Sigiliu = amprenta rămasă pe suportul documentului (în ceară, hârtie, soluție de aur, tuș sau fum) în urma aplicării matricei sigilare ce poartă o emblemă și un text menit a individualiza posesorul. (*Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie*, coordonator: Ionel GAL, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 213).

2. Două sigilii școlare

În rândurile de mai jos, prezentăm în ordine cronologică două vestigii sigilare⁵ ale celor două instituții de învățământ, adică sigiliul Institutului Regal al Școlii Preparandiale Române și sigiliul Institutului Pedagogic Teologic Greco-Oriental Român din Arad.

3. Descrierea sigiliilor

3.1. Sigiliul Institutului Regal al Școlii Preparandiale Române din Arad

Sigiliul este oval-vertical (~40 mm x 35 mm), aplicat în ceară roșie produs de pe un act din 1866 noiembrie 4⁶.

În câmpul sigilar (fig. 1) pe o terasă⁷, figura unui personaj cu aripi de înger, stând în picioare, orientat spre dreapta, privind spre stânga, purtând haine scurte, ținând în mâna dreaptă o diplomă de absolvire, iar în stânga o cheie. Personajul menționat este înfățișat într-o manieră asemănătoare zeităților antice. Deasupra acestuia, un ochi înconjurat de raze, de diferite mărimi. De o parte a personajului o ramură de măslin cu frunze și fructe, iar de alta o ramură de stejar cu frunze și cu ghinde, ambele ramificații ieșind din terasă.

În exergă⁸, între un oval spicat în interior și altul perlat în exterior s-a scris legenda⁹ cu litere majuscule în limba latină: **SIGILLUM REGII INSTITUTI SCHOLARUM PRAEPARANDORUM VALACHICI 1841** (SIGILIUL INSTITUTULUI REGAL AL ȘCOLII PREPARANDIALE RO-

---

⁵ Vestigii sigilare = termen ce definește generic totalitatea izvoarelor sigilare, adică a matricelor sigilare și a impresiunilor acestora, inclusiv a fragmentelor și resturilor de sigilii, existente pe documente importante, pentru efectuarea cercetărilor sigilografice, sinonim *vestigii sfragistice* (*Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 236).

⁶ Serviciul Județean Arad al Arhivelor Naționale (prescurtat SJAAN), *Fond Colecția Crișan Ștefan-Preparandia (1819-1830)*. Extrase din protocoalele botezațiilor și certificate școlare eliberate pe seama elevilor Școlii Naționale Române „Preparandiale” din Arad. *Avis* sub N. 145. „De la Preparandia românească greco-resariteană din Aradu”. Text. În partea de jos a textului: *Datu in Aradu in 4 noemv. 1866 st. n.. Sigiliul aplicat în ceară roșie. Direcțiunea pedagogică*, fila 45.

⁷ Terasă = solul cu neregularitățile lui; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 229.

⁸ Exergă = spațiul de la marginea câmpului sigilar, de obicei cuprins între două sau mai multe cercuri (ce pot fi liniare, șnurate, prelate etc), în care se gravează textul legendei; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 111.

⁹ Legenda = textul scris, de obicei la marginea spațiului sigilar, circular de la dreapta spre stânga, indicând numele și atributele posesorului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 153.

MÂNE 1841)¹⁰. Anul 1841¹¹ este data confecționării tiparului de sigiliu¹². Acest sigiliu a fost imprimat în tuș albastru și pe un document din 31 ianuarie 1883¹³ (fig. 2).

Se pare că această școală ar fi avut un sigiliu mai vechi, care ne este necunoscut. Dacă ținem seama că Preparandia s-a înființat în anul 1812, iar Deputăția care administra fondurile școlare naționale de l. g. n. u.¹⁴, folosea sigiliu din anul 1815¹⁵, pentru introducerea în folosință a sigiliului din 1841, această dată ni se pare destul de târzie. Totuși, acest lucru a fost posibil probabil datorită faptului că această școală și-a schimbat denumirea de mai multe ori de-a lungul anilor¹⁶. După opinia noastră este imposibil ca o instituție școlară cum era Preparandia din Arad, implicată frecvent în activitățile

---

¹⁰ Acest sigiliu este menționat de presă și de cercetători, dar fără a fi datat și descris amănunțit. În acest sens, în Discursul festiv rostit de Roman Ciorogariu la sărbătorirea centenarului școlii în 3/16 noiembrie 1912, acesta arăta: „Pe peceteile vechi ale institutului aflăm inscripția „*Sigillum Regii Instituti scholarum praeparandorum Valachici*”, [Redacția], „Aniversarea centenarului Preparandiei române din Arad, Discursul P. C. Sale păr. Protosincol Roman Ciorogariu”, în *Biserica și Școala*, Arad, Anul XXXVI, nr. 45 din 4/17 noiembrie 1912, p. 2 și același discurs în *Românul*, Arad, Anul II, nr. 244 din 4/17 noiembrie 1912, p. 2; vezi și Doru BOGDAN, *Preparandia din Arad în conștiința cultural-istorică a epocii sale*, p. 401 (Anexe).

¹¹ În acel an (1841), pentru denumirea școlii se mai folosea și: *Școala Preparandă Pedagogicească Națională*, conform Constantin DIACONOVICI LOGA, *Epistolariul Românesc*, Buda, 1841, p. 380.

¹² Acest lucru atestă faptul că acest sigiliu a fost folosit și după fuziunea din 1876 dintre Institutul Pedagogic cu Institutul Teologic Ortodox Român din Arad.

¹³ SJAAN, *Fond Episcopia Ortodoxă Română a Aradului - Acte școlare*, dosar 124-IV-1883.

¹⁴ Despre Deputăția care administra fondurile școlare naționale de l. g. n. u., vezi lucrarea lui Petru MALLER CÂMPEANU, *Simbolul Plinelor de bucurie simțiri, carele, Tinerimea academică Română din Pesta* [...]. *Acelui cu învâpăiată dorire spre cultura Neamului Românesc cuprins; precum și la mărita Deputație, carea administreză Fundusurile Shoalelor Nationale de l. g. n. u. alesului Condeputat* [...] ș. a. *Prea Strălucitului și prea Sfințitului D. Nestor Ioanovici, din mila lui Dumnezeu în Eparhia Aradană cu vrednicie alesului d. l. g. n. u. Episcop; precum și în Luminaatul Comitat al Aradului assesor și a. cu ocazia așezării Sale în scaunul Episcopesc din inimă firească și umilită, îl întinde*. În Buda, 1829. Cu tiparul Crăescii Universitate din Pesta, precum și studiul lui Vasile POPEANGĂ, „Înființarea Preparandiei din Arad în context pedagogic-cultural”, în *Ziridava*, XXVI/1, 2010, pp. 152-154.

¹⁵ SJAAN, *Fond Primăria Municipiului Arad*, dosar 13/1816. Sigiliul Deputăției care administra fondurile școlare naționale de l. g. n. u., oval-vertical aplicat în ceară roșie și uneori timbrat mobil (cu foită de hârtie albă), ce a validat unele acte școlare are legenda în limba latină cu litere majuscule: SIG. DEPUTATIONIS. FUND. SCHOLAR: G. N. U. R. NATION: GENER: PRAEP: PART: ADMIN: 1815.

¹⁶ Pentru detalii privind denumirile școlii de-a lungul a 200 de ani, vezi la Doru BOGDAN, *Preparandia din Arad în conștiința cultural-istorică a epocii sale* (Anexe), pp. 401-405.

specifice curente, să nu fi avut, în perioada dintre anii 1812-1841, un tipar sigilar cu care să-și autentifice actele emise.

3.2. Sigiliul Institutului Pedagogic Teologic Greco-Oriental Român

Sigiliul este de asemenea oval-vertical (30 mm x 37 mm). Amprenta sigilară¹⁷ imprimată în tuș albastru a fost reprodusă de pe un act din 8/21 mai 1908¹⁸.

În emblema (fig. 3) sunt reprezentate aceleași elemente ca în cazul primului sigiliu, dar cu unele mici deosebiri. Astfel, personajul cu aripi de înger, deși este înfățișat înalt, nu este așa de artistic redat ca și în emblema primului sigiliu. Aripile de înger nu sunt destul de clar reprezentate și nici mâinile care țin atributele personajului: cheia și diploma. Cheia este bine redată, în schimb diploma pare a fi o carte. Ochiul înconjurat de raze aproape nu se distinge. De asemenea cele două ramuri sunt mult estompate. Toate aceste mici deosebiri au ca și cauză calitatea suportului grafic al documentului și substanța prea diluată folosită la sigilare.

În exergă, între două ovale liniare, s-a scris legenda cu litere majuscule în limba română: † **INSTITUTUL PEDAG[OGIC].TEOL[OGIC].GR[ECO]. - ORIENTAL ROMÂN DIN ARAD.** Începutul și sfârșitul legendei sunt marcate de o cruce (*invocația simbolică*¹⁹ - invocatio symbolica). Acest sigiliu nu este datat. El a fost introdus în folosință după fuziunea dintre Institutul Pedagogic și cel Teologic în 1876. Cercetarea tuturor documentelor păstrate pe care s-a conservat acest sigiliu, ar putea facilita datarea lui aproximativă sau stabilirea perioadei de folosire. După mărime, aceste două vestigii sigilare prezentate mai sus sunt sigilii mijlocii (3-4,5 cm)²⁰.

Pe baza asemănărilor stilistice și compoziționale din emblema sigiliului Deputăției care administra fondurile școlare, datat 1815, a sigiliului Institu-

---

¹⁷ Amprentă sigilară = urma rămasă pe suportul unui act (hârtie, pergament etc.) în ceară, cocă, tuș, soluție de aur sau fum, prin aplicarea matricei sigilare, sinonim *impresiune sigilară*; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 23.

¹⁸ SJAAN, *Fond Episcopia Ortodoxă Română a Aradului - Acte școlare*, dosar 220-IV-1904, f. 300.

¹⁹ Invocația simbolică = este constituită, de regulă, dintr-o cruce și este plasată la începutul textului legendei sigilare, sinonim *cruce-ajută*; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 143.

²⁰ Vestigiile sigilare se împart, după mărime, în: sigilii mari cu diametrul 4,6-13 cm, mijlocii cu diametrul între 3-3,5 cm, mici cu diametrul 2,1-3cm și inelare cu diametrul între 1-2 cm (Maria DOGARU, *Sigiliile mărturii ale trecutului istoric. Album sigilografic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 12).

tului Regal al Școlii Preparandiale Române, datat 1841, a sigiliului Institutului Pedagogic Teologic Greco-Oriental Român din Arad și a aversului medaliei emisă în 1912 cu prilejul aniversării centenarului Preparandiei arădene²¹, confecționarea primului tipar sigilar al Preparandiei din Arad, pe care încă nu îl cunoaștem, ar fi avut loc, cel mai probabil, între anii 1812-1815, dar fără a putea fi determinat un an precis. Până la identificarea celui mai vechi sigiliu al Preparandiei din Arad rămâne totuși să considerăm sigiliul din 1841 drept cel mai vechi sigiliu cunoscut până în prezent. Importanța și rolul acestei instituții școlare ne face să stăruim în căutarea documentelor, cu speranța că acestea conservă sigiliul folosit anterior anului 1841²².

4. Semnificația celor două sigilii

Întreaga compoziție din embleme face aluzie la tineretul studios. Interesantă este reprezentarea în emblema celor două sigilii a personajului cu aripi de înger²³. Îngerul²⁴ semnifică aici pavăza școlarilor, prezent în rugăciunile lor, seară de seară, este păzitorul acestora, dorința spre a-i ajuta să devină oameni onești, drepecți, de nădejde și să învingă toate greutățile vieții.

---

²¹ Augustin MUREȘAN, „Medalia comemorativă «Centenarul Preparandiei» din Arad 1912”, în *Școală, cultură, națiune*, volum dedicat Profesorului Univ. Dr. Emerit Vasile Popeangă (coordonator Prof. Doru Bogdan), Editura Nigredo, Arad, 2010, pp. 263-267.

²² Un act cu sigiliu aplicat în ceară roșie având emblema prezentată mai sus, a fost expus într-o vitrină la Muzeul Preparandiei din Arad la inaugurarea acestuia (noiembrie 2012), deschis cu prilejul aniversării a 200 de ani de la înființarea Preparandiei. Căutându-l recent, nu a mai fost regăsit în expoziție.

²³ Personajul face trimitere probabil la zeul roman Ianus. Despre el se spune că este și deținătorul cheilor. Aici nu este vorba de chei în sensul material al cuvântului, ci de cheia științei. Cheile lui Ianus deschid ușile. Cu un toiag în mâna dreaptă și o cheie în mâna stângă, el păzește toate porțile și stăpânește toate drumurile. Pentru detalii, vezi Victor KERNBACH, *Dicționar de mitologie generală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 238; Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT (coordonatori), *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Editura Polirom, Iași, 2009, p. 228 și *Ianuarie-luna-lui-Ianus-inceputul-cel-bun*, de pe <https://www.romania-actualitati.ro/documentare/ianuarie-luna-lui-ianus-inceputul-cel-bun-id21902.html> (accesat: 01. 12. 2022).

²⁴ Îngerii sunt înfățișați cu chip de copil, semnificând nevinovăția și puritatea, sau ca tineri, subliniindu-se prin aceasta că nu sunt supuși eroziunii timpului, implacabil pentru alte ființe, și nu îmbătrânesc niciodată [...]. Din punct de vedere uman, ei simbolizează aspirațiile spre perfecțiune, elanurile ascensionale, sufletul pur. (Ivan EVSEEV, *Dicționar de simboluri*, București, Editura Vox, 2007, p. 206); Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT, *Dicționar de simboluri*, p. 228.

*Cheia*²⁵ este obiectul cu care se deschide intrările, calea spre inițiere, cunoaștere, dezlegarea soluției ce permite accesul spre succes. Cheia este simbolul misterului care trebuie pătruns, al enigmei care se cere rezolvată, al acțiunii dificile care urmează să fie întreprinsă, pe scurt, al etapelor care duc la iluminare și dezvoltare²⁶.

Diploma este rezultatul obținut ca urmare a învățării în școală, iar cu ea ai multe avantaje de a te descurca în viață, de a-ți alege o profesie, de unde și proverbul „ai carte, ai parte”. *Ochiul cu raze* reprezentat aici este un alt important simbol al religiei creștine²⁷.

Prezența ramurii de *măslin*²⁸ și a ramurii de *stejar*²⁹, ca elemente simbolice din emblema celor două sigilii constituie o aluzie la succesul, recompensa și trăinicia în timp a învățaturii din școală.

5. În loc de concluzii

Informațiile cuprinse de aceste două izvoare sigilografice, oglindesc simbolic puterea de expresivitate a mesajului transmis, iar textul legendei fiecărui sigiliu ne prezintă denumirea exactă a școlii la acea dată. Din punct de vedere al conținutului legendelor, fiecare sigiliu prezentat indică, în mod explicit, denumirea instituției școlare respective. Legenda primului sigiliu cuprinde *apelativul sigilar* (SIGILLUM), posesorul, caracterul³⁰, calitatea juridică (REGII

---

²⁵ Pentru detalii privind semnificațiile cheii, vezi Ivan EVSEEV, *Dicționar de simboluri*, p. 81 și Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT, *Dicționar de simboluri*, pp. 228-229.

²⁶ Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT, *Dicționar de simboluri*, p. 229.

²⁷ Ochiul ca organ al cunoașterii supreme, al luminii și al științei divine este prezent și în simbolica și imagistica religiei creștine, unde apare „Ochiul Domnului”, încadrat într-un triunghi (semnul Sf. Treimi) sau aureolat de raze solare (Ivan EVSEEV, *Dicționar de simboluri*, p. 293). Ochiul unic, fără pleoape, este de altminteri simbolul Esenței și al Cunoașterii divine. Înscriș într-un triunghi, este un simbol deopotrivă masonic și creștin (Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT, *Dicționar de simboluri*, p. 638). Despre tema acestui simbol din punct de vedere religios, mai precis din perspectiva teologică a cultului creștin-ortodox și a tradițiilor dogmatice bizantine, vezi și Ieromonah Mihail GHEAȚĂU, *Ochiul lui Dumnezeu o istorie vizuală a unor simboluri*, Editura Doxologia, 2020.

²⁸ Măslin = simbolizează pacea, fecunditatea, purificarea, puterea, victoria, gloria, răsplata și recompensa, vezi Ivan EVSEEV, *Dicționar de simboluri*, p. 252 și Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT, *Dicționar de simboluri*, pp. 575-576.

²⁹ Stejar = simbolul forței și a puterii. Pentru alte detalii, vezi Ivan EVSEEV, *Dicționar de simboluri*, pp. 394-396 și Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT, *Dicționar de simboluri*, pp. 865-866.

³⁰ De caracterul regesc n-a fost însă legat și beneficiul regal, ci susținerea ei a fost lăsată în grija „națiunii”, [Redacția], „Aniversarea centenarului Preparandiei române din Arad”, în *Românul*, Arad, Anul II, nr. 244 din 4/17 noiembrie 1912, p. 2

INSTITUTI SCHOLARUM PRAEPARANDORUM VALACHICI) și anul confecționării tiparului sigilar (1841). Legenda celui de-al doilea sigiliu nu conține apelativul sigilar, dar începe cu *invocația simbolică* și include apartenența (INSTITUTUL PEDAGOGIC), doctrina religioasă (TEOLOGIC), confesionalitatea (GRECO-ORIENTAL) și se încheie cu denumirea localității (ARAD) în care instituția respectivă își desfășura activitatea.

Cele două vestigii sigilare școlare arădene prezentate mai sus transmit într-un fel aparte acea emotivitate ce leagă generațiile, trezește interesul pentru interpretarea corectă a reprezentării din emblemă și reține atenția prin simbolurile reprezentate.

Fig. 1. Sigiliul Institutului Regal al Școlii Preparandiale Române, (1841)

Fig. 2. Sigiliul Institutului Regal al Școlii Preparandiale Române, (1841)

Fig. 3. Sigiliul Institutului Pedagogic Teologic Gr.-Oriental Român din Arad